

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

© 2012 Elisabeth Glin

Muzentempel Park Tiefurt

Herfst 2012

Het Goethekabinet wil op een plezierige en vaak interactieve wijze, zoveel mogelijk mensen kennis laten maken met het werk en het leven van Johann Wolfgang von Goethe, zijn vrienden en zijn leefomgeving in de tijd van de Weimarer Klassik.

Lezingen & Workshops

Het Goethekabinet biedt een uitgebreid pakket aan Goethe-gerelateerde activiteiten aan. Het unieke concept kan naadloos worden afgestemd op uw wensen. Alle hier onderstaande lezingen met Powerpoint-presentatie kunnen worden uitgebreid met creatieve workshops rondom het Goethe-thema. U kunt o.a. een keuze maken uit de volgende themalezingen:

1. Johann Wolfgang von Goethe, de dichter dichterbij
2. Vrouwen rondom Goethe
3. Een koffer vol Goethe & Weimar
4. Vrienden van Goethe
5. Goethe's landschapsparken & Goethe's architectuur
6. Reizen in het spoor van Goethe
7. Goethe en Die Leiden des jungen Werther
8. Adele Schopenhauer & Scherenschnitte

Alle lezingen kunnen eventueel in combinatie worden aangeboden met een:

Workshop tekenen & schilderen, of een
Workshop collages maken, of een
Workshop silhouetknippen.

Een exclusieve Kaffeetisch en een Goethe mini-expositie behoren eveneens tot de mogelijkheden.

Dus of het nu alleen een lezing betreft, of dat u de lezing wenst uit te breiden met een creatieve workshops of Kaffeetisch, het Goethekabinet kan het op maat voor u verzorgen.

Ook voor uw artprojects en uw kunst- en culturreizen rondom het thema Goethe & Weimar bent u bij het Goethekabinet aan het juiste adres.

Contact: elisabethgilin@casema.nl

www.goethekabinet.nl

© Het Goethekabinet 2012

Uit deze uitgave **GKwetenwaardigheden** mag uitsluitend iets worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, opgeslagen op media ter verspreiding onder derden of op welke andere wijze dan ook, na voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur elisabethgilin@casema.nl

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

Inhoud Herfstnummer 2012

Activiteiten van Het Goethekabinet	blz. 2
'Goethe: De mens achter de mythe' Schrijver Wim Hartman over zijn relatie met Goethe	blz. 4-6
'Goethe: de mens achter de mythe' Fragment over Friederike Brion	blz. 7-8
Meer Friederike Brion	blz. 9
Goethe - Een gedicht van Staf de Wilde	blz. 10
Adele Schopenhauer workshop	blz. 11-12
Het kleinste boekenkastje van het Goethekabinet	blz. 13
Bezoek aan museum De Fundatie - Beeld van Goethebewonderaar Alfaro	blz. 14
Preview gedichtenbundel Over Pijn Zingen 'Landschap in mei' Weimar 1999	blz. 15

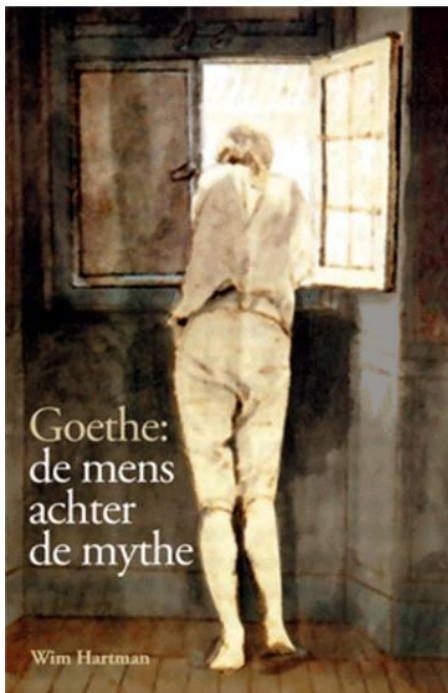
Goethe: De mens achter de mythe

door Wim Hartman

Wim Hartman (1929) heeft in zijn lange loopbaan in het bedrijfsleven en het onderwijs als kantoorbediende, boekhouder, systeemontwerper, hoogleraar, organisatie-adviseur veel vakliteratuur geproduceerd. Hij debuteert in 1963, en schrijft zijn twintigste boek "Organisatie van de Informatieverzorging" in 1992.

Na zijn emeritaat begint hij te graven in zijn verleden. Het mondt uit in een BOEKproject. De eerste resultaten van zijn zoektocht naar de herinneringen en "archieven" van zijn privéleven leiden tot de publicatie van BOEKeen, 1929-1949 in 2003 en tot BOEKtwee, 1950-1953 in 2004. Deze egodocumenten leggen getuigenis af van een onthullend en soms emotioneel herbeleving van zijn leven. De werkelijkheid van toen wordt zo dicht mogelijk, zonder verfraaiing achteraf, benaderd. Het gaat om 'facts', niet om 'fiction'. Zijn volgende boek Goethe: De mens achter de mythe, dat in 2006 is verschenen, is anders...

Goethe: De mens achter de mythe

Auteur: Wim Hartman

Uitgever: maatschap CODIS

ISBN-13: 978-90-807738-3-7

350 pp., met talrijke illustraties.

Prijs € 17,50.

U kunt het boek bestellen via:

<http://www.wimhartman.nl/bestellen.html>

Wim Hartman is geen bewonderaar van Goethe. De mythe rond diens persoon heeft achterdocht gekweekt; hij negeert Goethe. Dan komt een moment dat lezing van één van de talloze boeken van en over Goethe in de voortreffelijke bibliotheek van het Goethe Instituut de impuls wordt om zich in zijn leven te verdiepen. Het dwingt tot een intensieve speurtocht naar de feiten en naar de datering ervan. Goethe zelf wierp al een rookgordijn op met zijn Dichtung und Wahrheit, en vele biografen en bewonderaars gingen zacht gezegd "slordig" om met de werkelijkheid. Er blijven nog vele vragen open, die stimuleren tot verder lezen. Aan de lezer het oordeel of met deze "analytische" biografie de nagestreefde objectiviteit is bereikt.

Wat was de aanleiding voor het schrijven van dit boek?

Terugblikkend zit mijn leven raar in elkaar: teveel studie, teveel banen en bijbanen, te veel hobby's en verzamelwoedes, te weinig aandacht voor mijn dierbaren, te weinig tijd voor cultuur, te weinig tijd voor de literatuur die ik had willen lezen, had moeten lezen.

Mijn belangstelling voor de letteren – en voor geschiedenis – werd gewekt in mijn middelbare schooljaren tijdens WO II. Mijn eerste leeshausa was ruwweg tussen mijn 16e en 23e levensjaar, daarna werd mijn studie & carrière heftiger, en dat duurde tot mijn 65e. Het heeft een halve eeuw geduurd eer ik weer voor mijn boekenbezit kon gaan staan en ging beseffen hoeveel jeugd aankopen daar nog ongelezen stonden te wachten.

Maar toen brak een concurrerend verlangen door: Mijn eigen leven te beschrijven, gebaseerd op de schrijfsels, notities en "documenten" die ik sinds mijn prille jeugd had bewaard. BOEKeen, BOEKtwee en BOEKdrie zagen vrij spoedig het licht; daarmee ben ik al gevorderd t/m het jaar 1958. Lach niet; er is inderdaad nog een lange, lange weg te gaan: Er zit nog 54 jaren concept in mijn PC.

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

Er kwam een intermezzo. (Auto)biografie is mijn favoriete lectuur. Ik wil weten hoe een mens zijn leven heeft geleefd, hoe hij stond in de geschiedenis van zijn tijd. Ik kwam een boek over Goethe tegen. Ik ben een trouwe bezoeker van het Goethe Instituut. Maar Goethe kende ik niet. Het lezen van zijn oeuvre trok me niet aan, zijn leven kende ik niet. De onaantastbare wereldberoemdheid van Shakespeare was overtuigend, Maar Goethe? Goethe heeft waarschijnlijk na Shakespeare de grootste naambekendheid als schrijver in de wereld. Shakespeare heeft echter door de eeuwen heen de harten van de mensen veroverd, met name door de uitdaging die acteurs in zijn stukken vinden. Hij wordt steeds weer opnieuw uitgevonden.

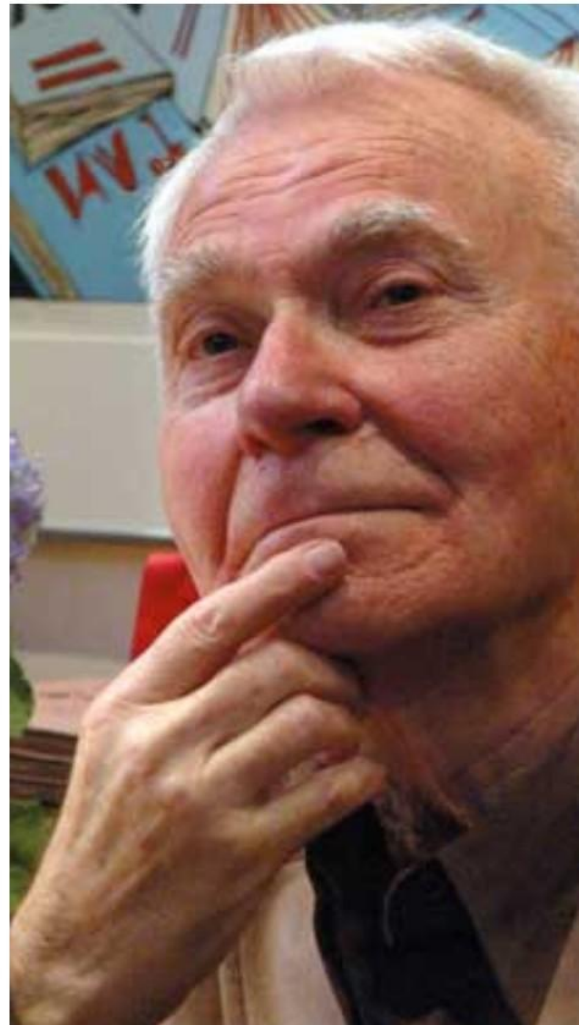
Goethe daarentegen heeft het zijn lezers moeilijk gemaakt door o.m. de veelheid van zijn letterkundige en de talrijke andere professies waarin hij wilde uitblinken. Hij hield de hoofden van de mensen bezig. Er lijkt een gemeenplaats van toepassing: het ernstige Duitsland t.o. het ludieke, ironische Engeland.

Ja, Goethe is een taalfenomeen: zijn gedichten demonstreren een geweldige taalbeheersing, maar ik word in het algemeen niet 'geraakt' door de inhoud, en in zijn proza struikel ik over de gekunsteldheid van zijn karakters.

Ik acht me niet in staat een studie over Shakespeare te schrijven: het zou door mijn bewondering voor hem een saai verhaal worden.

Ik nam wel de uitdaging aan om de mij onbekende en onbeminde Goethe te gaan leren kennen, door mijn kritische opstelling is dat gemakkelijker. Niet zozeer zijn werk, zoals gezegd dat sprak en spreekt me niet aan, enkele uitzonderingen daargelaten, zoals *Dichtung und Wahrheit* en *Maximen und Reflexionen*. Neen, ik wilde hemzelf ontdekken. Het werd mijn boek *Goethe: de mens achter de mythe*. Het lezen over hem, het vergaren van zoveel mogelijk data over zijn leven van dag-tot-dag heeft me geen moment verveeld. Ik heb er heel veel van geleerd. Ik ben misschien wat te hard in mijn eendoordeel over hem geweest, het zij zo. Ik heb mijn best gedaan dit oordeel te onderbouwen met argumenten.

“Goethe als kunstenaar: al eeuwenlang beschouwd als literaire topper en bijna-universeel genie van Duitsland. Het onverslijtbare culturele wereldmerk van Duitsland. Kortom: een mythe.”

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

Zes jaar later, sta ik weer voor mijn boekenkast, en pak *Napoleon* van J. Presser uit de kast; aangeschaft in 1950. Ik heb enkele biografieën over hem en ook over bijv. Hitler en Mao staan. De laatsten heb ik wel gelezen, de eersten niet. Het wordt tijd dat ik eens aan Presser begin. Wat blijkt? Ik verwacht een neutraal, genuanceerd relaas, maar wordt onmiddellijk uit die droom geholpen. Presser fileert onbarmhartig Napoleon, laat van diens gedrag en daden geen splinter heel. Wat blijft is de bewondering voor zijn intellect, zijn overdonderende werklust, zijn militair-strategisch kunnen. Presser, die zijn doorwrochte studie vlak voor de uitbarsting van de 2^e Wereldoorlog schreef dwingt de lezer tot het trekken van parallellen met de misdaden die Hitler (& Mussolini) reeds begaan hebben, zonder deze lieden met name te noemen. Zijn manuscript moest onderduiken en heeft dan ook niet eerder dan in 1946 kunnen verschijnen.

Wat heb ik geleerd van Presser: Heel bescheiden voel ik me gerustgesteld met mijn *Goethe*: Het is niet vereist, de persoonlijkheid die je als onderwerp kiest van je studie, te bewonderen.

Ik ga niet zo ver als Presser in het hoofdstuk "De propaganda der dictatuur" waarin hij schrijft over 'Het Bulletin': "Vooral het bulletin is kenmerkend voor het wezen van Napoleon, voor zijn kijk op de wereld om hem heen. Nergens treden duidelijker voor de dag zijn grenzenloze onverschilligheid voor de objectieve waarheid, zijn ongeremd egoïsme, zijn grove effectbejag, dan in dit soort keizerlijke literatuur. Er is geen regel in, die niet met het oog op de een of andere uitwerking, op 't een of andere resultaat is geschreven. de man draagt voortdurend zijn masker, speelt voortdurend zijn heldenrol" (einde citaat, Presser, pag. 216).

"Er is teveel Dichtung, te weinig Wahrheit om de levensloop van Goethe te kunnen reconstrueren."

Als ik dit oordeel van Presser vergelijk met mijn oordeel over Goethe, dan zijn er grote verschillen: Goethe interesseert zich niet in de wereld om hem heen (helaas, zijn beroemdheid had juist kunnen helpen om bijv. de eenwording en de democratisering van Duitsland op gang te helpen) maar ook overeenkomsten: Goethe verkoos Dichtung boven Wahrheit, zijn egoïsme, zijn 'heldenrol' als grote nationale beroemdheid, zijn masker, ja, zijn mythe. Evenals over Napoleon zijn over Goethe talloze boeken geschreven die overlopen van diepe bewondering voor hun held, met wegmoffeling van de minder aardige kanten van hun gedrag.

Maar wie was Goethe nu eigenlijk? Verschool hij zich achter een façade, bouwde hij zichzelf een standbeeld, een ereboog? Ik kwam meer mythe dan mens tegen.

Mijn keuze werd een zoektocht naar de mens achter de mythe. Door mij te richten op zijn leven van dag tot dag, van jaar tot jaar, door zijn werkstukken niet inhoudelijk te behandelen, meen ik hem naderbij gekomen te zijn, ja zelfs "entlarft" te hebben: zijn verwende leven, zijn luxueuze levensstijl, zijn vaak weinig fraaie omgang met vrouwen, zijn hoge dunk van zichzelf, zijn gebrek aan warmte voor anderen (jonge schrijftalenten, maar ook Schiller), zijn tekort aan interesse voor de maatschappij.

Het was een dankbaar gebeuren dat Schiller in zijn leven trad, Schiller die zo verschilde van Goethe in idealen, in interesse voor de maatschappelijke en politieke realiteit, in levensomstandigheden (arm, geen inkomen, met schulden beladen, zeer zwakke gezondheid). Schiller die zeer productief was met zijn maatschappijkritische toneelstukken en daar uiteindelijk ook successen mee oogstte. Waar Goethe als ware alles op een gouden schaal kreeg aangeboden, moest Schiller vechten voor elke kruimel. Mijn zoektocht werd een boeiende reis.

Niet alles werd me duidelijk of kon ik "dateren": Er is teveel Dichtung, te weinig Wahrheit om de levensloop van Goethe te kunnen reconstrueren. Maar ik kan u aanbevelen om de reis van 1749 tot 1832 mee te maken. U komt dan ook Shakespeare zowel als Napoleon weer tegen...

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

Deutschen mögen gern die naiven, ruhigen, nicht die leidenschaftlichen Frauen.

Goethe aan Boissière 8-10-1815

Goethe: De mens achter de mythe.

Hoofdpersoon in dit fragment is Friederike Brion, een van de vele vrouwen, die Goethe op zijn 'eigen' wijze heeft liefgehad. We pakken de draad op als Goethe haar ontmoet, hij is dan 20 jaar en student te Straatsburg...

Kennismaking met Friederike Brion

In oktober wordt Goethe hevig verliefd op Friederike Brion (1752 of 1751 - 1813), dochter van een dominee in Sesenheim in de Elzas. Zij gaat gekleed in de dracht van de streek. Over de klederdrachten van de vrouwelijke Straatsburgers heeft hij al eerder geschreven. Maar er gaat een verhaal aan vooraf dat, evenals het vervolg, zeer boeiend om niet te zeggen komisch door Goethe wordt omschreven. Het begint met het in 1766 uitgekomen boek *The vicar of Wakefield* van de Ierse schrijver Oliver Goldsmith (1728-1774), dat door Herder in een Duitse vertaling aan Goethe en zijn vrienden wordt voorgelezen. Ook de vader van Friederike is een dorpsdominee, en ook hij heeft twee dochters. Zijn* vriend en student medicijnen Weyland is een neef van Brion en maakt een afspraak voor een bezoek. Ze gaan te paard, Goethe verkleed als een theologiestudent in armoedige sleetse kleding, zoals ook koning Henri IV incognito na een jachtpartij bij zijn boeren aanklopt voor onderdak. De reis van Straatsburg naar Drusenheim, het plaatsje vlakbij Sesenheim, vergt zes uur te paard. In Drusenheim stoppen de vrienden even om zich te verfrissen en om Goethe zich weer op zijn rol te doen concentreren. Dan op naar Sesenheim, alwaar zij hun paarden bij de herberg stallen en naar de woning lopen die meer lijkt op een vervallen boerderij dan op een pastorie. Een en al gastvrijheid, alleen de vader is thuis, de vriend van Goethe gaat de dames zoeken. De beschrijving van de opkomst is als van een toneelstuk: eerst de moeder, vervolgens komt de oudste dochter (Salome) binnengestormd: "Waar is [in de spelling van Dichtung und Wahrheit] Friedriken? - Nog niet gezien" de oudste zuster rent weer weg om haar zuster te zoeken. Tevergeefs, zij komt alleen terug, gehaast en onrustig. Vader kalmeert: "Laat maar gaan, zij komt wel terug!" En dan gaat Goethe verder: "In diesem Augenblick tratsie wirklich in die Tür; und da ging fürwahr an diesem ländlichen Himmel ein allerliebsten Stern auf. Beide Töchter trugen sich noch deutsch, wie man es zu nennen pflegte, und diese fast verdrängte Nationaltracht kleidete Friedriken besonders gut...", waarna een beschrijving van haar kledingstukken en haar uiterlijk volgt, eerlijk genoeg met een 'artige Stumpfnäschen'. Een wipneusje. Ze draagt lange blonde vlechten tot op de knieholte. Dan volgen heerlijke bladzijden met de beschrijving van het verblijf. Er wordt veel gedanst, ook met de oudere zuster. Goethe heeft geen moeite, om in (de spelling van haar naam verandert nogal eens) Friedrike - 'sie war wirklich liebenswürdig' de *Sophie* van de *Wakefield* te zien, haar oudere zuster is dan wel niet een schoonheid, zoals de Olivia in dit boek, maar 'doch wohlgebaut, lebhaft und eher heftig'.

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

Vervolg Friederike-fragment

“Sie wirft sich vor Lachen ein mal rücklings aufs Gras”. Goethe zal haar Olivia blijven noemen, hij noemt niet haar werkelijke naam. Tijdens de avondwandeling is hij uiteraard met Friedrike en komt hij meer en meer onder de indruk van haar. ‘s Nachts hoort hij zijn vriend uit: ‘... ob er mir wirklich nicht verraten habe [zijn rollenspel] ob sie geliebt habe? ... ob sie liebe? ... ob sie versprochen sei?’ Zijn vriend beantwoordt alle vragen ontkennend.

De volgende morgen ziet Goethe de oude kleren liggen, en dan volgt werkelijk een te gek verhaal. Zijn kapsel kan hij nog wel veranderen, maar die kleren niet. Helaas past de kleding van zijn vriend hem niet. Anders had zijn vriend zijn rol van arme theologiestudent kunnen overnemen. Goethe roept: “Leb’ wohl und entschuldige mich!” en rent de kamer uit, de trap af, de deur uit, over het erf naar de herberg, zadelt zijn paard en galoppeert naar Drusenheim, het dorp door en alsmar verder.

Dan gaat het wat rustiger en hij denkt hoe ongaarne hij zich verwijderd. Maar hij geeft zich over aan zijn lot en koestert de stille hoop, om Friedrike spoedig weer te zien. Of: als hij nu snel naar Straatsburg rijdt, zich omkleedt, een vers paard neemt en meteen weer teruggaat? Dan kan hij vanavond nog om vergiffenis smeken... Hij komt op een beter plan. Je zou het niet geloven als Goethe het niet zelf geschreven had. De zoon van de herbergier van Drusenheim is van zijn postuur en gaat zeer goed gekleed.

Goethe rijdt terug, leent de kleding en de hoed met lint van deze George en geeft zijn paard als borgstelling. Zijn wenkbrauwen worden met een gebrande kurk bijgetekend, hij moet twee uur wachten (‘unendlich lang’ als je verliefd bent) totdat een koek gebakken is en uit de oven komt en gaat dan op weg, de warme koek in een samengebonden doek. Al snel komt hij zijn vriend met de beide zusters tegen; grote schrik: wat te doen? Gelukkig lopen ze over een pad aan de andere kant van de beek, Friedrike roept: “George, wat kom je brengen?” Goethe, zijn gezicht verborgen onder de hoed, houdt de doek omhoog. Ze roept: “Ein Kindertaufkuchen!”, hoe gaat het met je zuster?” Goethe antwoordt met verdraaide stem: “Guet”. - “Breng hem naar ons huis, maar wacht op ons wij zijn zo terug”, roept ‘Olivia’.

En zo gaat het succes van de vermomming nog een groot deel van de dag door: bij de huismeid, de vader, de moeder. De moeder vraagt: Ich suche Georgen, und wen finde ich! Sind Sie es, junger Herr? Wieviel Gestalten haben Sie denn?”. Im Ernst nur eine”, versetzte ich (=Goethe), “zum Scherz, soviel Sie wollen”. Door dit gevatte antwoord gaat de moeder meedoen aan het complot en verzint nog een volgende grap, waarmee Goethe straks Friedrike voor de gek kan houden.

En zo gaat het maar door. Friedrike [tussendoor wordt nog de lieve naam Riekchen geïntroduceerd] zorgt ook voor gekkigheid met haar zuster en met Weyland, en ook de knecht en het jonge broertje lopen nog in de val van de vermomming. Neen, ‘s avonds kan Goethe niet in het boerenpak met Friedrike blijven lopen, maar gelukkig hangt er nog een kostuum van een neef des huizes in de kast, dat hem past. Deze tweede avond komt Goethe wel los en hij beschrijft het weer heel mooi: “Hatte sie beim dem gestrigen Mondscheinang die Unkosten des Gesprächs übernommen, so erstattete ich die Schuld nun reichlich von meiner Seite”.

Het tiende boek van Dichtung und Wahrheit eindigt met deze eerste kennismaking met Friedrike, een kennismaking waar Goethe 21 mooie bladzijden aan heeft gewijd.

Nog een fraaie observatie: Zie zijnschrift. [*Einde fragment*]

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

Goethe's leven draait de maanden na de kennismaking om Friederike en hij bezoekt de kleine pastorie vaak. Zijn geluk kent geen grenzen en zet aan tot dichten. In 1771 ontstaan 'De Sesenheimer Lieder' o.a.: 'Willkommen und Abschied', 'Mailied' en 'Heidenröslein'. Het is de aanvang van de 'Sturm und Drang'periode.

In het voorjaar wordt Goethe onrustig en slaat in augustus (zoals wel vaker) voor een eventuele verbintenis op de vlucht. Vanuit Frankfurt verbreekt hij per brief de relatie voorgoed. Friederike is nooit getrouwd. Zij ligt begraven in Meissenheim.

Op de foto: Roy de Beunje - eveneens een Goethebewonderaar - naast het graf van Friederike te Meissenheim. Samen met Anja Krabben heeft hij Stichting ThemaTijdschriften opgericht. In de volgende uitgave meer hierover. Hij zal dan een artikel wijden aan Goethe & Napoleon. Zie ook:

www.thematijdschriften.nl

Ein Stral der Dichtersonne viel auf Sie.
So reich dass er Unsterblichkeit ihr Lieh!

Foto: Dick van Schaik

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

Goethe

- *wer vieles bringt wird manchen etwas bringen* -

de woorden vóór hij zijn ogen sloot:
breng licht, meer licht, meer licht
hij hoorde de kom waarin iemand
water goot, zijn voorhoofd zweette

bij duizenden had hij ze voortgebracht
zin aan zin geregen en soms zo vol
van zin dat we werden aangehaald

een vorst werd hij genoemd, geen zanger
dat was een ander die naast hem
op de sokkel staat

over de duivel schreef hij, over het jonge
meisje dat naar de duivel ging
en de man daar middenin,
een ouderling die wou verjongen

het leven, leerde hem de duivel,
is een groene boom en het geleerde
grauw – dat was zijn laatste droom:
vergroenen, weer het vlees voelen
in onbedorven staat

en de wijngod deed hem zingen
zoals de zanger die in het brons
daar naast hem staat en toen
drong het donker in zijn ogen
en nog één keer schreeuwde hij om licht

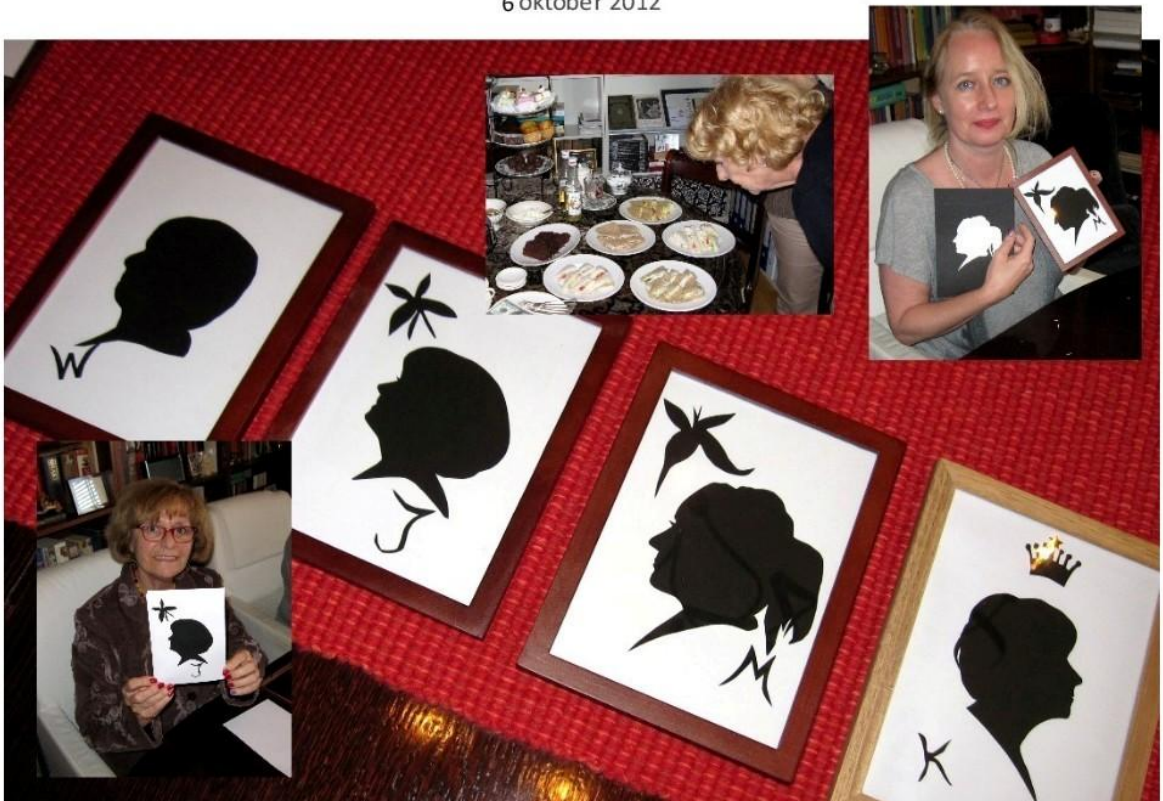
Staf de Wilde
Dichter & Publicist
staf-de-wilde.skynetblogs.be/

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

Adele Schopenhauer Lezing & Workshop Scherenschnitt & Kaffeetisch
6 oktober 2012

Scherenschnitt & Schopenhauer

6 oktober 2012 vond in Het Goethekabinet voor de eerste keer de workshop en lezing 'Scherenschnitt & Schopenhauer' plaats.

In kleine kring hoorden de aanwezigen alles over het bewogen leven van Adele Schopenhauer, de kunst van het knippen en de Weimarse 'Geselligkeit' tijdens de 'Tafelrunden' omstreeks 1800. In de pauze werd de Kaffeetisch eer aan gedaan. Vervolgens ging men zelf creatief aan de slag en nam als herinnering aan deze middag een compleet ingelijst portretje mee naar huis. De positieve reacties van de deelnemers aan de workshop waren hartverwarmend!

Silhouetknippen, een geliefde bezigheid in de Europese Salons

In Goethe's tijd amuseerde men zich aan het hof en in de hoge kringen regelmatig met het silhouetknippen, ook wel Scherenschnitt genoemd. De fotografie bestond immers nog niet en het was erg in de mode om geknipte portretten te verzamelen. Daar kwam nog bij dat het ook een stuk goedkoper was, dan het laten vervaardigen van een portret in olieverf van een geliefde, familielid of vriend.

Adele Schopenhauer

Een zeer gewaardeerde vriendin van Goethe en een ware kunstenaar op het gebied van het silhouetknippen was Adèle Schopenhauer, zus van de beroemde Duitse filosoof Arthur Schopenhauer en dochter van de schrijfster Johanna Schopenhauer. Goethe bezocht regelmatig Johanna's salon. Haar zeer verfijnde werkjes betroffen niet alleen personen, maar vaak ook verhalende tafereeltjes of landschapjes.

Begin 2013 zal de lezing met workshop opnieuw plaatsvinden. Ook is het mogelijk om de workshop bij u aan huis te realiseren. Informatie hierover kunt u aanvragen via de website: www.goethekabinet.nl

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

Bijzondere Boeken

In de rubriek bijzondere boeken ditmaal een kijkje in het kleinste boekenkastje van Het Goethekabinet...

Deze bevat pareltjes uit de Duitse literatuur, onder meer een paar mooie, in leer gebonden uitgaven van Die Leiden des jungen Werther en Faust. Het kleinste boekje uit de minibibliotheek is 4,5 cm x 6 cm.

GK wetenswaardigheden

Goethekabinet

Museum De Fundatie

Charlotte uit Weimar

29 juni bezocht ik Museum De Fundatie met beeldentuin en trof tot mijn verrassing een werk Carlota de Weimar aan van de Spaanse beeldhouwer Andreu Alfaro. Hij is gefascineerd door Goethe. Zijn Goethe-oeuvre omvat rond de honderd werken! Het Museum Beelden aan Zee beschikt over twee van deze werken. Charlotte von Stein - Goethe's zielsverwante en platonische geliefde - heb ik bewonderd in de Beeldentuin van Museum de Fundatie. Het Kasteel en de beeldentuin van dit museum in Heino/Wijhe zijn een bezoek trouwens meer dan waard.

Museum Beelden aan Zee in Den Haag/Scheveningen wijdde al eens in 2000-2001 een tentoonstelling aan deze Spaanse beeldhouwer. Zij sloot aan op een reeks Alfaro / Goethe exposities, die begon in Rome (Casa di Goethe) en een vervolg kreeg in de Goethe-huizen in Frankfurt en Weimar. Bij deze tentoonstellingen hoorde onderstaande catalogus, **Im Zeichen der Freiheit: Der Spanische Bildhauer Alfaro und Goethe**.

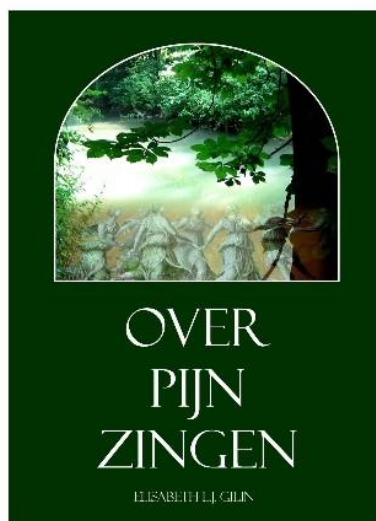
Elisabeth Gilin

Landschap in mei

Mijn raam biedt zicht
op het voortdurend kleurenspeel
gespeeld door regen zon en wind
De avond valt en ik voel
als de schemering vanuit haar nevelen vertelt
in mij het onbevangen kind
De belijning van de heuvels in een duister silhouet
gaat door getinte mist in regenvlagen over
Met warmoranje gloed
wordt de onderkant van wolken aangezet
en het dreigend parelgrijs sereen betoverd
Stil doet de aarde een prikkelend aroma geuren
Zo zinnestrelend is dit volmaakt
en goddelijk schilderij
dat genot magisch weet te kleuren
En in verwondering ervaar ik dan
die stille schoonheid diep in mij

WEIMAR 1999
Elisabeth Gilin

'Landschap in mei' is een gedicht uit het boekje 'Over pijn zingen', dat in het voorjaar van 2013 zal verschijnen. Het boekje bevat gedichten, foto's en illustraties van Elisabeth L.J. Gilin.